شیخ الفقها

▪ هفته‌نامه افق حوزه ▪ دوشنبه ▪ ۲۵ دی ۱۴۰۲ ▪ ۳ رجب ۱۴۴۵ ▪ شماره چهارم

غیرت دینی، تعظیم شعائر الهی، احیاء امر اهل‌بیت علیهم‌السلام، تحکیم هویت اسلامی، توجه به فرهنگ انتظار و مهدویت؛ بصیرت و عمق دید سیاسی وی در حمایت از اصل انقلاب اسلامی و همراهی با امامین انقلاب در صحنه‌های گوناگون سیاسی همچون: دفاع مقدس، محکومیت فتنه ۸۸، تکریم یاد و نام شهید حاج‌قاسم سلیمانی و دعوت از آحاد مردم برای حضور در انتخابات گوناگون، نشان‌دهنده ابعاد مختلف شخصیت این مرجع کهنسال و اسوه منتظران می باشد.

توصیه‌های اخلاقی شیخ الفقهاء قدس‌سره

شخصیت ارزشمند مرحوم آیت‌الله‌العظمی حاج شیخ لطف‌الله صافی گلپایگانی رحمه‌الله همواره به‌عنوان پدر امت دلسوز، نگران و خیرخواه ملتی بود که با تمام وجود به آنان عشق می‌ورزید. او که دغدغه‌اش جامعه امن امام زمانی بود، همگان را، در هر قشری، به کمال و تعالی آن راه دعوت می‌کرد و هرکس را به فراخور شخصیت و تفکرش نصیحت می‌نمود. شخصیت گران‌سنگی که همواره درد مردم داشت؛ جز به پیشرفت جامعه اسلامی نمی‌اندیشید و در این وادی دغدغه‌ای جز عاقبت بخیری ایتام آل‌محمد علیهم‌السلام نداشت.

از این‌رو شایسته است، سیری در برخی از بیانات ارزشمند و نکات ناب کلام آن مرجع مردمی و آن ملجأ و دلسوز امت داشته باشیم تا بتوانیم، کلید قفل‌های بسته روزگار خود را در دوران غیبت موعود امم دریابیم.

• نماز یا ارتباط عبد و معبود

نماز ارتباط بنده با خداوند متعال است و انسان را به حضور و درگاه خداوند متعال می‌برد؛ کسی که نماز نخواند، گویا با خدا قطع رابطه کرده است.

در مورد عقاب کسانی که نماز را بدون عذر ترک کنند یا در امر نماز مسامحه کنند، احکام آن را یاد نگیرند، آن‌قدر تأکید شده که حتی در حد کفر است.[1]

مردم را به نماز دعوت کنید، احکام نماز و قرائت صحیح و تجوید آن را یاد بدهید.

دستورات و برنامه‌های نماز سازنده است و انسان را به درگاه خداوند متعال نزدیک می‌کند و باعث ترقی می‌شود. اینها بزرگترین خدمت به جامعه است، مردم را اهل نماز می‌کند و در این‌صورت همان‌طور که در قرآن آمده است: إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ.[2]

نماز در دور شدن انسان از منکرات و معاصی مؤثر است و در انسان حالت تعهد ایجاد می‌کند؛ خود نماز تعهد است همین که وقت نماز می‌رسد، انسان متعهد می‌شود که به درگاه خداوند برود، تعهد بزرگ معنوی، دینی و اسلامی است؛ در این‌صورت انسان دیگر برنامه‌های مذهب را هم رعایت می‌کند.

• سخنی با جوانان

در توصیه‌ها و سفارش‌هایی که حضرت رسول صلی‌الله‌علیه‌وآله به اباذر می‌فرمایند، آمده است که: «إغتنم خمساً قبل خمس شبابک قبل هرمک...»؛[3] یعنی پنج چیز را پیش از پنج چیز غنیمت بدان یکی جوانی است.

نعمت جوانی، نعمت بسیار بزرگ و ارزنده‌ای است که تا انسان آن را از دست ندهد، نمی‌فهمد چه نعمتی بوده و از دست رفته است و لذا می‌فرماید: جوانی را پیش از اینکه پیر شوی، غنیمت بدان و از آن حداکثر استفاده را ببر.

همهٔ نعمت‌های الهی این‌چنین است که تا در اختیار انسان است، ما قدرش را آن‌طور که باید نمی‌دانیم و ملتفت نمی‌شویم. الآن ما محفوف به نعمت‌های خداوند هستیم؛ ولی متوجه آن نعمت‌ها نیستیم. وقتی آن نعمت از انسان گرفته می‌شود، متوجه می‌شود که عجب نعمتی و رحمتی بود که از دست رفت.

«النعمة مجهولة مادامت محصولة، فاذا فقدت عرفت».[4]

راجع به جوان در روایت دیگری هست که: « خَيْرُ اُمَتی مَنْ هَدَمَ شَبابَهُ فی طاعةِ اللهِ وفَطَمَ نَفْسَهُ عَنْ لَذّاتِ الدُّنْيا وتَوَلَّهَ بالآخِرَةِ؛ إنّ جَزاءهُ عَلَى اللهِ أعلى مَراتِبِ الجنّةِ»؛[5] بهترین امت من جوانی است که جوانیش را در اطاعت خدا صرف کند، خودش را در جوانی بسازد، عبادت خدا را انجام دهد، اگر محصل است درس بخواند، یاد خدا را فراموش نکند و عاشق آخرت باشد و از لذات دنیا جدائی اختیار کند. بالاترین مراتب بهشت، پاداشی است که این جوان از خداوند متعال خواهد گرفت.

• دانشجو و دانشگاه

دانشجویان، فرزندان ولی‌عصر عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف هستند. این عزیزان و دانشجویان به‌منزلهٔ فرزندان حضرتند؛ هرچه کمال، رشد و فضیلت و معرفت‌شان بیشتر باشد، حضرت بیشتر خوشحال می‌شوند.

اما اگر این‌طور نباشد و عقب بمانند و درس نخوانند یا به‌همان مطالب ظاهری و مادی اکتفا کنند، موجب ناخرسندی ایشان خواهد شد. امیدوارم خداوند به همهٔ شما توفیق دهد، در این مقاصد خوبی که دارید، موفق شوید.

این خیلی مهم است که ما در تحصیلات توقف نداشته باشیم و توقف در یک‌جا را درست ندانیم. اینکه درس بخوانیم تا به‌عنوان لیسانس یا دکترا برسیم و بعد مطالعات‌مان متوقف شود و تحقیقات‌مان راکد بماند، صحیح نیست. ما باید در رشته‌ای که هستیم، تا آخر، تحقیق را از دست ندهیم و کاری کنیم که در آن رشته یک نوآوری و ابتکاری داشته باشیم و مشکلی را در آنجا حل کنیم.

شما شیعه امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف هستید و ایشان اعتلای جامعهٔ شیعه و عزت جامعهٔ اسلامی را می‌خواهند. هرکسی در این راه‌ها بیشتر قدم بردارد و موجب رشد و شکوفائی علوم و معارف شود (چه معارف حقیقیه‌ای که هست و چه همین معارف متداوله‌ای که به یک معنا صنایع است) اسباب خرسندی آقا ولی‌عصر عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف را فراهم کرده است.

• پی‌نوشت‌ها

۱. «من ترک الصلوه متعمداً فقد کفر»: بحارالانوار، ج ۳۰، ص ۶۷۳.
۲. سوره عنکبوت، آیه ۴۵.
۳. بحارالانوار، ج ۷۴، ص ۷۷.
۴. و در روایت آمده است: «العافیة إذا دامت جهلت؛ و إذا فقدت عرفت» غررالحکم، ۴۸۳.
۵. مجموعه ورام، ج ۲، ص ۱۲۳.

رضایت امام زمان ارواحنا فداه

سعی کنید رضایت امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف را تحصیل کنید، امروز همهٔ مردم رعیت امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف هستند. همه باید اهتمام‌مان را بر این قرار دهیم که آن حضرت از ما راضی باشند.

این اوضاعی که می‌بینید در این مملکت پیدا شده است، زن‌ها و مردها در جلسات با هم می‌نشینند، مثل خواهر و برادری که با هم محرم باشند. وقتی امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف این وضعیت را از شیعیان ببیند، خیلی متأثر می‌شود. این موسیقی‌ها و این معاصی مختلفی که الآن هست و روز به روز رواجش بیشتر می‌شود، مجلات، روزنامه‌ها و مقالاتی که نوشته می‌شود، قطعاً حضرت ولی‌عصر عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف از اینها اطلاع دارد و بسیار متأثر می‌شود. وقتی ببینند، امر به معروف و نهی از منکر فراموش شده، مردم نسبت به احکام خداوند متعال بی‌تفاوت باشند، عده‌ای همه چیز را زیر سؤال ببرند و از روی هوی و هوس و سلیقه‌های خودشان اظهار نظر کنند، حضرت متأثر می‌شوند.

اگر خوب درس نخوانید و تحصیل نکنید و عمرتان تلف شود، پیش امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف هیچ حجتی ندارید.

• دستگاه ولی‌عصر عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف

شما هم هر خدمتی که می‌کنید، به حساب حضرت بگذارید؛ این دستگاه، دستگاه حضرت است. اگر بخواهید به شخص بنده نگاه کنید، قابل نیستم و شاید نقطهٔ ضعف باشم؛ ولی اصل این دستگاه مربوط به حضرت است و هرچه منظم‌تر باشد، بهتر است؛ مخصوصاً در این زمان و در این عصر این خدمات ان‌شاءالله مورد توجه ایشان قرار می‌گیرد و باعث مسرت ایشان می‌شود.

مواظب باشید در همهٔ کارهائی که انجام می‌دهید، وقار طلبگی و وقار انتساب به حضرت ولی‌عصر عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف را حفظ کنید؛ چون ما را منتسب می‌کنند به ایشان.

• شرمندهٔ امام زمان ارواحنا فداه هستم

من خود برای امام زمان ارواحنا فداه کاری نکرده‌ام و خدمتی انجام نداده‌ام. در خدمت خود آقا، صاحب این دستگاه و حوزه‌ها شرمنده‌ام در مقابل دیگران هم شرمنده‌ام.

آن‌حضرت را فراموش نکنید و اهتمام داشته باشید، رضایت خاطر ایشان را در تحصیلاتی که دارید، فراهم کنید.

برای اینکه در خدمت آن حضرت باشید، لازم نیست در حوزه باشید و لباس روحانیت داشته باشید. اهتمام کنید که ایشان از شما راضی و خشنود باشند و کارهای‌تان اسباب مسرت ایشان باشد.

• همه چیز به حساب ولی‌عصر عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف

همیشه به یاد داشته باشیم و فراموش نکنیم، درسی که می‌خوانیم یا می‌گوییم، همه برای ایشان و به حساب ایشان باشد و خدمت‌گزار اسلام و آن‌حضرت باشیم و همیشه در نظر داشته باشیم که عنایات ایشان شامل حال ما باشد. اگر مشمول توجهات حضرت نباشیم، خیر و برکت نمی‌بینیم. بسا می‌شود، این علوم برای انسان حجاب می‌شود و مانع سیر و عروج و ترقی و کمال انسان می‌شود؛ ولی از آن طرف هرچه بیشتر یاد ایشان را گرامی بداریم و ایشان در خاطره و ذهن‌مان باشد، موجب می‌شود که از همهٔ کارهای‌مان بهرهٔ کامل را ببریم و موفق باشیم؛ چون برکات به‌وسیلهٔ آن‌حضرت نازل می‌شود.

«بِيُمْنِهِ رُزِقَ الْوَرَى وَبِوُجُودِهِ ثَبَتَتِ الْأَرْضُ وَالسَّمَاءُ»[1]

باید کاری کنیم که رضایت ایشان فراهم شود؛ ببینیم آن‌حضرت چگونه راضی هستند. بسیاری از کارهایی که می‌کنیم، اسباب ناراحتی و نگرانی ایشان است و من می‌دانم، ایشان نگران می‌شوند.

باید هر کسی در حد خودش اگرچه در یک محدوده کوچک، اموری که اسباب نگرانی ایشان است، برطرف کند؛ مانند اختلاط زن و مرد که اسلام راضی نیست. اگر لازم است، عده‌ای زن برای مواردی که در ارتباط با زن‌ها می‌باشد، داشته باشند؛ اما اینکه با آن کیفیت و رسمیت، درجه داشته باشند، وضعیت به‌صورت دیگری می شود. این قبیل مسائل زیاد است و اینها اسباب نگرانی حضرت ولی‌عصر عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف است.

هرکسی در هرجا که می‌تواند، باید حدود اسلامی و هویت اسلامی جامعه را نگه دارد. نگذارد این هویت عوض شود؛ هرکس می‌تواند، باید این نگرانی و غصه را از روی قلب مبارک آقا بردارد.

در جامعهٔ ما، همه، اسلام و ایمان و امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف را می‌خواهند و اگر هم یک مطلبی باشد، یک جوانی حرفی بزند، تحت تأثیر مطلبی است که خیلی زودگذر است و فوراً عوض می‌شود و در روحیه جوان‌های ما اثری نخواهد داشت.

امیدوارم بتوانید، بگویید ما برای اسلام و امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف درس می‌خوانیم و زحمت می‌کشیم. برای اینکه عزت اسلام و افتخار اسلام بیشتر شود و بی‌نیازی مسلمانان از کفار بیشتر شود.

• پی‌نوشت

۱. فرازی از دعای عدیله.

عشق بی‌حد و حصر به ساحت مقدس علوی

حضرت آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمه‌الله همواره خود را خادم خادمان غدیر می‌پنداشت و در نوشتارهایش، عاشقانه از مولایش صدیق اکبر و فاروق اعظم امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام سخن می‌گفت و عارفانه از عظمت و شکوهش دم می‌زد.

در این مجال به گوشه‌ای از عرض ارادت خالصانهٔ آن فانی در راه ولایت، در وصف مولایش امیرالمؤمنین ارواحنا فداه می‌پردازیم که در صفحات تاریخ، به زیبایی به یادگار مانده است.

عنوان صحیفه عمل هر مؤمن، همین ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السلام است. همان بزرگ‌رهبری که فضایل و مناقبش از حدّ احصا، خارج است؛ همان فداکار و قهرمان و مجاهد یگانه‌ای که«لَوْ لا سَيفُهُ لَما قامَ لِلْاِسْلامِ عَمُودٌ»؛[1] همان مرد علم و ایمان و معرفتی که علوم همه، در برابر علومش چون قطرهای است در برابر دریا؛ همان‌که همه به علم او نیازمند بودند و او از همه بی‌نیاز بود؛ همان‌که وجودش نمایش و جلوه کامل کمالات محمدی بود و هنگام نزول قرآن، با او همراه بود و آنچه را پیغمبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله، شنید و دید، او نیز مشنید و مدید. بزرگ شخصیتی که در علم، عمل، زهد، تقوا، حلم، تواضع، عبادت، ایثار، جهاد، رحم، عدل، احسان و تمام صفات فاضله بی‌نظیر و ممتاز و نادر روزگار و آیت کبرای پروردگار و مجمع صفات اضداد بود. صاحبان عقول کبیره، فصحا و بلغا و بزرگان عالم بشریت، در برابر او سر تسلیم و خضوع فرود آورده، در مدح و ستایش او بلیغ‌ترین و رساترین سخنان را گفته و کتاب‌ها نوشته‌اند و با این همه، هرگز مبالغه نیست، اگر بگوییم:

این شرح بی‌نهایت کز وصف یار گفتند
حرفی است از هزاران کاندر عبارت آمد
کتاب فضل تو را آب بحر کافی نیست
که تر کنند سر انگشت و صفحه بشمارند

عظیمی که تمام نواحی وجودش عظمت و آیت قدرت بی‌انتهای خداوند متعال و جمع همه عظمت‌ها بود: «كانَ عَظيماً فی ايمانِهِ، عَظيماً فی عِلْمِهِ وَعَظيماً فی بَصيرَتِهِ، عَظيماً فی زُهْدِهِ وَتَقْواهُ، عَظيماً فی بُطُولاتِهِ وَتَضْحِياتِهِ، عَظيماً فی نُصْرَةِ الْحَقِّ وَاِقامَةِ الْعَدْلِ، عَظيماً فی اِعْلاءِ كَلِمَةِ اللهِ، عَظيماً فی رَحْمَةٍ لِلْاَيْتامِ وَالْاَرامِلِ وَالْمَساكينَ، عَظيماً فی مُواساتِهِ لِلْفُقَراءِ، فی خَوْفِهِ مِنَ اللهِ تَعالی، عَظيماً فی فَصاحَتِهِ وَبَلاغَتِهِ، عَظيماً فی مَأْكَلِهِ وَمَشْرَبِهِ وَمَلْبَسِهِ، عَظيماً فی كُلِّ احْوالِهِ وَاَفْعالِهِ، فَتَعالَى اللهُ الْعَلِی الْعَظيمُ خالِقِ هَذا الْاِنسانُ وَمُوَدِّعِ هذِهِ الْعَظَماتِ فيهِ، فَتَعالَى اللهُ خالِقُ هذَا الْكَوْنِ الْمُتَصاغِرِ لِعَظَمَتِهِ وَالْمُتَذَلِّلِ لِجَلالِهِ وَجَبَرُوتِهِ وَسُلْطانِهِ وَالْخائِفِ مِنْ كِبْرِيائِهِ، صاحِبِ هذِهِ الْعَظَماتِ وَالْمُعْتَرِفِ عِنْدَهُ بِعَجْزِهِ وَفَقْرِهِ اِلَيهِ، فَهُوَ الَّذی قالَ: «الهی كَفى لی عِزّاً انْ اكُونَ لَكَ عَبْداً وَكَفى لی فَخْراً انْ تَكُونَ لی رَبّاً»[2]. فَهُوَ الْمَمْسُوسُ فی ذاتِ اللهِ وَالْبَكّاءُ مِنْ خَشْيَةِ اللهِ وَالْمُجاهِدُ فی سَبيلِ اللهِ هُوَ الصِّراطُ الْمُسْتَقيمُ وَالْعُرْوَةُ الْوُثْقى وَحَبْلُ اللهِ الْمَتينِ وَميزانُ الْاَعْمالِ وَهُوَ قَسيمُ الْجَنَّةِ وَالنّارِ وَهُوَ نَفْسُ الرَّسُولِ وَزَوْجُ الْبَتولِ وَسَيفُ اللهِ الْمَسْلُولِ وَ يَدُ اللهِ الباسِطَةُ وَاُذُنِهِ الْواعِيَةِ وَعَينِهِ النّاظِرَةُ وَحُجَّتُهُ الْبالِغَةُ هُوَ مَوْلانا عَلِیُّ بْنُ ابی طالِبٍ علیه‌السلام.

هُـوَ الَّـذی مِـنْ رَسُولِ اللهِ كانَ لَـهُ
مَقـامُ هـارونَ مِـنْ موسَى بْنِ عِمْـرانِ
هُوَالَّـذی كانَ بَيـتُ اللهِ مَوْلِـدَهُ
وَطَهَّرَالْبَيـتِ مِـنْ اَرْجـاسِ اَوْثـانِ
لَـوْلاهُ لَـمْ يَجِـدُوا كُفْـواً لِفاطِمَـةَ
لَـوْلاهُ لَـمْ يُفْهَمُـوا اَسْـرارَ قُـرْآنِ

باید بگوییم و اعتراف کنیم که ما را آن شایستگی و صلاحیت نیست که در اوصاف و کمالات علوی سخن بگوییم و سزاوار این است که در این مقام، زمین عجز و مسکنت ببوسیم و از خداوند منان بخواهیم که ما را در طریق ولایت و ایمان به امامت آن‌حضرت ثبات قدم و استقامت عطا فرماید.[3]

• پی‌نوشت‌ها

۱. اگر شمشیر وی نبود، بنیان اسلام فرو می‌ریخت.
۲. خدایا! عزّت برای من، همین بس که بنده توام و برای من افتخار همین بس که تو پروردگارم باشی.
۳. اقتباسی از کتاب پیام غدیر.